

УДК 141.201

Т. Биць

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ДУАЛІЗМ ТЕХНІКИ: АНТИГУМАННІСТЬ ТА ГУМАННІСТЬ

Т. Byts

THE DUALISM OF TECHNOLOGY: INHUMANITY AND HUMANITY

Дослідження гуманістичних аспектів сучасної філософії техніки засвідчило, що у працях більшості її представників домінують два підходи:

1) техносфера відносно самостійна, розвивається за власною логікою (розглядається як суб'єкт);

2) техніка не є самостійною, а закорінена в самих основах буття людини і суспільства (розглядається як об'єкт).

Перший підхід (сцієнтистський, технократичний) був досить поширений у розвинених країнах до середини минулого століття. Основною його ідеєю є перевага науково-технічного начала над філософським, психологічним, відповідно як і матеріального – над духовним. В рамках цього підходу будь-яка проблема розглядається як чисто технологічна чи наукова. В її вирішенні пріоритет віддається формально-раціональному досягненню поставлених цілей. Такий спосіб мислення не враховує наслідків управлінських рішень та їх впливу на людину, цінності культури і має антигуманний, руйнівний характер.

Згідно з другим (гуманістичним) підходом сенс техніки в тому, що вона є засобом, об'єктом людської діяльності і ні в якому разі вона не повинна замінювати її. В дійсності обов'язок техніки – це посилення можливостей людини, в тому числі інтелектуальних.

Виходячи з вищесказаного, поняття “техніка” можна розглядати у вузькому сенсі, як технічний пристрій (артефакт), який створений людиною з елементів природи для вирішення конкретних культурних завдань, і в ширшому, як усякого роду засоби, які характеризують дії (техніка письма, рахунку, плавання тощо), як штучний або організаційний прийом, який посилює, покращує або полегшує цю дію.

Тому, взявши за основу гуманістичний підхід, питання антигуманності техніки тут виступає швидше як невідповідність прогресу науки і техніки справжнім потребам і цінностям людини і суспільства. Звертаючись до етичних проблем, пов'язаних із розвитком науки і техніки, представники даного підходу наголошують на необхідності введення моральних критеріїв до самої структури будь-якої технічної діяльності.

Література

1. Чурсінова О. Соціально-антропологічні аспекти сучасної української філософії техніки [Електронний ресурс] // Національний університет “Львівська політехніка”. — 2014. — С. 57. — Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/26209/1/10-53-57.pdf> (дата звернення: 19.11.16). — Назва з екрана.
2. Бойко О. П. Антропологічний вимір сучасної техніки [Електронний ресурс] // — С. 5. — Режим доступу <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11859/1/Бойко%20О.%20Антропологічний%20вимір%20сучасної%20техніки.doc> (дата звернення: 13.11.16). — Назва з екрана.